

Дем'янчук Ю.І.
Житомирська міська гімназія № 3, м. Житомир
Науковий керівник: **Бондарчук В.В., к.е.н.**
доцент кафедри міжнародної економіки
Житомирський державний технологічний університет, м. Житомир

УРОКИ НІМЕЦЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ДИВА ДЛЯ УКРАЇНИ

Україна була визнана країною з ринковою економікою ще у 2006 р., втім і досі ми не можемо стверджувати, що внаслідок використання переваг такої моделі розвитку населення досягло добробуту. На сучасному етапі основним напрямком економічного реформування в Україні є побудова “соціально-орієнтованої” ринкової економічної системи, тому у рамках обраної теми дослідження важливо визначити доцільність використання досвіду ФРН для створення потужної національної економічної системи.

Для цього звернемось до низки проблем, котрі постали перед економікою України упродовж останніх 2 років, та співставимо їх із висхідним становищем ФРН на початку 50-х рр. На даний момент економічна система України перебуває у стані занепаду. Це пояснюється, в першу чергу, руйнацією інфраструктури та дезорганізацією усталених економічних зв'язків східних регіонів нашої держави внаслідок військового конфлікту на території найбільш розвинутих промислових комплексів України. Статистика свідчить, що скорочення промисловості у 2014 р. становило 10,2% до аналогічних показників 2013 р. [1]. Відповідно спостерігається зменшення валового доходу на 1 громадянина та реальної заробітної плати. Подібна руйнація економічних та виробничих зв'язків мала місце і у ФРН, втім основною відмінністю є те, що переважна більшість промисловості була зосереджена все ж у Західній Німеччині та використовувалась для налагодження експорту, завдяки чому посилювались зовнішньо-торгівельні зв'язки.

Загрозу українській економічній системі становлять і демографічні зрушення. Вимушена внутрішня міграція населення зі східних регіонів України до північних та центральних створюють проблеми із житлом та соціальним забезпеченням для переселенців. Іншою, не менш ваговою проблемою, є нестача робочих місць. Провівши паралель із масовим припливом біженців до ФРН, можемо констатувати, що навіть такий – з одного боку – негативний фактор можна використати на користь держави, створивши додаткові робочі місця. Відкритим залишається питання створення робочих місць у кризовий для української економіки період і потребує подальшого опрацювання.

Для України 2015 р. виявився в економічному плані ще важчим за попередній. Зменшення реальних доходів та скорочення їх джерел призвели до падіння добробуту населення – основного показника та головної мети соціальної ринкової економіки, курс на яку взяв український уряд. Як справедливо зазначив А. Новак, голова Комітету економістів України, «до погіршення економіки певною мірою призвели дії українського уряду та НБУ» [2]. Це зауваження стосується насамперед політики замороження заробітних плат і пенсій, наслідком чого стало зменшення купівельної спроможності населення. Натомість Л. Ерхард наголошував на тому, що зростання економіки є неможливим без достатньої купівельної спроможності населення, оскільки тоді спостерігається дисбаланс між попитом і пропозицією.

Попри наявність необхідної для ведення бізнесу матеріально-сировинної бази корупція, повільне впровадження реформ та їх невідповідність дійсності створюють незадовільний інвестиційний клімат, котрий призупиняє надання зовнішньої матеріальної допомоги у сфері розбудови економіки. Відтак дії уряду потребують особливої виваженості та обміркованості для того, аби уникнути подібного гальмування національної економіки. У даному аспекті досвід ФРН, котра завдяки раціональним рішенням уряду та

працьовитості населення змогла створити позитивний імідж та відновити заплямовану репутацію, є неабияк корисним.

Підсумовуючи вищевикладене, вважаємо за необхідне використати наступний досвід ФРН у боротьбі із кризовими явищами економіки із дотриманням наступних кроків:

1. Заохочення підприємницької діяльності, створення нових робочих місць шляхом стимулювання малого та середнього бізнесу. Проте, якщо уряд ФРН використовував кредити, як засіб стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, то Україна повинна забезпечити лояльні податкові умови ведення бізнесу шляхом зменшення податкового тиску. Зменшення податкових надходжень в результаті зменшення податкових ставок компенсується за рахунок збільшення чисельності податкових відрахувань в результаті збільшення малих та середніх підприємств.

2. Створення дієвої нормативної бази реформування. Окрім прийняття відповідних законодавчих актів необхідно створити дієвий механізм їх виконання та дотримання, щоб задекларовані умови ведення бізнесу були реалізовані на практиці.

3. Покращення інвестиційного клімату України. Українська економіка має значну залежність від зовнішнього фінансування, як і економіка ФРН після війни. Покращення інвестиційного клімату матиме наслідком те, що надання кредитів зміниться на залучення інвестицій. Це є цілком можливим за рахунок тісної співпраці з ЄС та гармонізації умов ведення бізнесу. Економіка України має бути прозорою та зрозумілою для закордонних інвесторів.

Втім, як для ФРН, так і для України вагомим фактором економічних перетворень є не лише державна політика, але і зовнішньоекономічне співробітництво. Європейські інтеграційні процеси, зокрема вступ у дію Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС, створюють сприятливу кон'юнктуру для України. Перед нами стоїть завдання щодо адаптації вітчизняної продукції, котра поки що є неконкурентоспроможною, до європейських ринків.

Експорт українських товарів є об'єктом впливу багатьох факторів, серед яких є і негативні. Водночас із виходом на європейські ринки збуту має місце скорочення експорту на російський ринок до 66,3% станом на 2015 р. Складається парадоксальна ситуація: зачинились одні двері, і відчинились інші, у які ми поки що не вирішуємось увійти. У цьому полягає відмінність між Україною на сучасному етапі та ФРН 50-60-х рр., товари якої користувались величезним попитом за кордоном.

Спираючись на досвід уряду ФРН в реформуванні економіки країни, ми пропонуємо три основні напрями реформування вітчизняної економіки для вирішення таких проблем, як залежність від зовнішнього фінансування, низький ступінь активності малого та середнього бізнесу, низький рівень життя та платоспроможності населення. До запропонованих кроків відносимо:

1. Заохочення підприємницької діяльності, створення нових робочих місць шляхом стимулювання малого та середнього бізнесу через зменшення податкового навантаження.

2. Створення дієвої нормативної бази реформування, що втілюється на практиці у формі прозорості та зрозумілості законодавчого регулювання діяльності бізнесу.

3. Покращення інвестиційного клімату України для залучення іноземних інвестицій: фінансових, інтелектуальних, технологічних.

Вважаємо, що реалізація запропонованих кроків дозволить Україні позбавитися залежності від зовнішніх кредитів та забезпечить формування потужного середнього і малого бізнесу, що є основою рушійною силою країн з ринковою економікою. Підвищення рівня життя населення, його платоспроможності та національного добробуту в цілому можна буде розглядати як українське «економічне диво».

Список використаних джерел

1. Комплексна оцінка економічної ситуації в Україні у 2014-2015 рр. (частина 1: Загальна оцінка макроекономічної ситуації). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iac.org.ua/kompleksna-otsinka-ekonomichnoyi-situatsiyi-v-ukrayini-u-2014-2015-rr-chastina-1-zagalna-otsinka-makroekonomichnoyi-situatsiyi/>

2. Солонина Є. Чому «погіршало» українській економіці? / Є. Солонина // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.radiosvoboda.org/content/article/27048902.html>